

Lipni permatoma plėvelė prilipinama prie išeinamosios angos arba imamos išangės raukšlių nuograndos, po to žiūrima per mikroskopą ir ieškoma spalinių kiaušinėlių.

Geriausia šį tyrimą atlikti iš ryto prieš tuštinimąsi. Kadangi kiaušinėlius galima nuplauti, šis tyrimas atliekamas neapsiplovus sėdmenų.

Gydymas

Kad ligonis nebūtų ilgalaikis infekcijos šaltinis, jį būtina gydyti. Gydoma vaistais nuo kirmėlių (antihelmintikais).

Rekomenduojama išsitiirti ir gydytis visai šeimai, nes dažniausiai enterobioze užsikrečia ir kiti šeimos nariai.

Asmenys, gydyti nuo enterobiozės, vėl tiriami praėjus 2 savaitėms ir mėnesiui – norint nustatyti, ar jie neužsikrėtė šia liga pakartotinai.

Profilaktinės priemonės

Asmeninė higiena:

- rankų plovimas pasinaudojus tualetu, prieš valgį ar maisto ruošimą.
- nagų priežiūra (trumpai karpyti nagus ir jų nekramtyti).
- viso kūno, viršutinių, apatinių drabužių švara.
- lovos baltinių, rankšluosčių švara.

Aplinkos švarinimas:

- reguliariai vėdinti, tvarkyti ir drėgnu būdu valyti gyvenamąsias, ypač – miegamąsias patalpas, tualetus ir vonią. Po to karštu vandeniu nuplankyti naudotus plovimo ir valymo įrankius.

- siurbti, dulkingi ir drėgnu būdu valyti kilimus.
- vandeniu ir muilu nuplauti, išskalbti vaikų žaislus. Jei žaislų negalima skalbti, reikėtų juos lauke gerai išpurtyti, nuvalyti ir palikti saulėje, žiemą – šaltyje.
- patalpose naikinti muses, tarakonus ir kitus vabzdžius

Ligonio priežiūra

- Sergančiam ligoniui naktį patartina užsimauti glaudžias kelnaites, kad ant patalynės ir kitų aplinkos daiktų nepatektų kirmėlių ir jų kiaušinėlių.
- Ryte kelnaites nuplankyti karštu vandeniu ir išskalbti.
- Kiekvieną rytą šiltu vandeniu ir muilu gerai nusiplauti sėdmenis, šlaunis ir rankas.
- Karštu vandeniu plauti tualetu unitazą, vonią ir naudotus naktinius puodus. Valymui naudotas priemonės (kempinės, skudurėlius) nuplankyti karštu vandeniu.
- Po gydymo pakeisti visus kūno ir lovos baltinius, juos išskalbti aukštesnėje nei 60 °C temperatūroje.
- Valymui, plovimui patartina naudoti ūkinį muilą, sodą.

VISKAS APIE ENTEROBIOZĘ

Enterobiozė (spalinių, siūlinių kirmėlių infekcija) – kirmėlinis susirgimas, kurį sukelia *Enterobius vermicularis*. Šis susirgimas pasireiškia perianalinės srities (išeinamosios angos) niežuliu.

Enterobius vermicularis, liaudiškai – spalinė, yra 8–13 mm ilgio, baltos spalvos į spalius panaši kirmėlė.

Spalinės gyvena žmogaus plonosios žarnos apatinėje ir storosios žarnos viršutinėje dalyse.

Apvaisintų patelių gimdoje subrendus kiaušinėliams, jos nesugeba prisitvirtinti prie žarnos gleivinės ir žarnų peristaltikos (susitraukimų) varomos šliaužia žemyn, link išeinamosios angos. Dalis (apie 5 proc.) spalinių pasišalina su išmatomis, kita dalis, dažniausiai vakare ar naktį, aktyviai iššliaužia pro išeinamąją angą.

Spalinės, patekusios ant ligonio odos, pradeda dėti nesubrendusius kiaušinėlius. Esant 36°C

Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centras

www.ulac.lt

temperatūrai kiaušinėliai per 4–6 val. subręsta ir tampa užkrečiami.

Viena patelė padeda apie 12–15 tūkst. kiaušinėlių ir žūsta. Spalinių kiaušinėliai bespalviai, persišviečiantys, su dvigubu apvalkalėliu, matomi tik per mikroskopą.

Subrendę kiaušinėliai aplinkoje gali išlikti gyvybingi apie 20–30 dienų.

Jie jautrūs išdžiūvimui, aukštai temperatūrai ir tiesioginiams saulės spinduliams. Aukštesnėje nei 65°C temperatūroje kiaušinėliai žūsta tą pačią akimirką.

Ligos paplitimas

Spalinės – labai pasaulyje, ypač vidutinio klimato juostos šalyse, paplitę parazitai. Kasmet enterobioze pasaulyje susergera apie 200 mln. žmonių. Ši liga dažniau registruojama tarp žmonių, turinčių blogas gyvenimo sąlygas.

Lietuvoje enterobiozė – labiausiai paplitusi kirmėlinė liga. Kasmet šia liga užsikrečia ir sergera apie 2 tūkst. asmenų. Enterobioze serga įvairaus amžiaus žmonės, bet dažniausiai – pradinį klasių mokiniai ir ikimokyklinio amžiaus vaikai.

! Vienintelis šios ligos infekcijos šaltinis - sergantis enterobioze žmogus.

Per naktį subrendę spalinių kiaušinėliai nuo lignonio odos patenka ant naktinių rūbų, lovos baltinių, grindų, lieka ant rankšluosčių, tualetų unitazų, vonios kraštų, per užterštas rankas patenka ant maisto.

Spalinių kiaušinius gali išnešioti musės ar

taronai. Su dulkėmis jie gali pakilti į orą ir nusėsti ant lentynų, kėdžių, paveikslų ir kitų daiktų paviršių. Taip pat šunys ir katės ant savo kailiuko kiaušinėlius gali išnešioti po visą butą. Daugiausiai kiaušinėlių būna miegamuosiuose.

Pagrindinis šios infekcijos židinytis – šeima, nes dažniausiai iš žarnyno kirmėlaitės iššliaužia naktį ir deda kiaušinius, nors, esant labai didelei invazijai, jos gali šalintis visą parą.

Vaikai, lankantys vaikų ugdymo įstaigas, ant savo drabužėlių, rankų, spalinių kiaušinėlių gali nunešti į darželį ar mokyklą. Sergantis vaikas užkrėsti kitus gali tol, kol jo organizme gyvena spalinių.

! Žmogus enterobioze užsikrečia spalinių kiaušinėliams per burną patekus į virškinimo traktą.

Dažniausiai užsikrečiama nuo nešvarių rankų, užteršto maisto ar daiktų (žaislų, knygų, drabužių, baldų ir t.t.).

Spalinių kiaušinėliai su dulkėmis gali patekti į kvėpavimo takus, iš kur jie patenka į ryklę ir nuryjami.

Vaikai, kurie neturi reikiamų higieninių įgūdžių ir yra labai imlūs šiai infekcijai, dažnai užsikrečia pakartotinai, todėl sirgti gali mėnesius ar net metus.

Ligos simptomai

Pirmąsias dvi savaites po užsikrėtimo liga pasireiškia pilvo skausmais, dažniausiai bambos srityje, padažnėjusiu tuštinimusi, pykinimu.

Praėjus maždaug 30 dienų po užsikrėtimo, kai suaugusios kirmėlaitės pradeda šalintis per išeinamąją angą, atsiranda stiprus išeinamosios angos,

tarpvietės, lytinių organų niežulys. Tai ryškiausias enterobiozės simptomas.

Kadangi niežulys labiausiai kankina naktį, lignonis blogai miega, būna irzlus, nervingas, pablogėja jo darbingumas. Dėl bendros intoksikacijos gali svaigti ar skaudėti galvą, sumažėja apetitas.

Kai parazituojančių spalinių daug, niežulys gali būti jaučiamas visą parą. Niežulys trunka 1–3 dienas ir po to išnyksta, tačiau dažnai po 2–3 savaičių pasikartoja dėl pakartotinio užsikrėtimo (reinfekcijos).

Kai spalinėmis užsikrečiama pakartotinai, ligos simptomai trunka ilgiau, niežulys esti pastovesnis ir įkyresnis.

Ligos komplikacijos

Nors ir retai, sergant enterobioze galimos komplikacijos: apendicitas, šlapimtakių, lytinių organų uždegimas, odos alerginiai bėrimai, šlapimo nelaikymas.

Sergant mėnesius / metus sulėtėja vaikų psichinis ir fizinis vystymasis.

Kirmėlės slopina organizmo imunitetą, mažėja lignonio atsparumas kitiems infekciniams susirgimams, lėčiau susidaro imunitetas pasiskiepijus nuo kitų ligų.

Ligos diagnostika

Šią infekciją galima nustatyti, kai spalinės pradeda šalintis iš žarnyno. Tuomet jų galima pamatyti aplink išeinamąją angą, ant lovos baltinių ar kelnaičių, kartais – išmatose.

Enterobiozės diagnostikai naudojami lipnios juostos ar perianalinių nuograndų metodai.